Recente literatuur op een rijtje

Op Aruba wordt meer geschreven en gepubliceerd dan men denkt

ORANJESTAD — Wordt er op Aruba geschreven en gepubliceerd? Jazeker! Al zal een Arubaanse auteur niet gauw materieel rijk worden van het produceren van boeken, zijn geestelijke verrijking is zó belangrijk dat hij het schrijven niet kan nalaten. Is niet in elke persoon ergens *deep down* een dichter verborgen? En die uit zich in het multilinguale Aruba in diverse talen. Welke mogelijkheden gebruiken Arubaanse auteurs om hun geesteskinderen het licht te doen zien?

= door Wim Rutgers =

Traditiegetrouw publiceerde een Arubaanse auteur in eigen beheer, geheel op eigen initiatief en kosten. Hij bracht het manuscript naar de drukker en zorgde vervolgens zelf voor de verspreiding ervan. Het financiële risico lag helemaal bij hemzelf. Ook nu nog gebeurt dit vaak.

Zo verschenen er de laatste jaren dichtbundels van Ruben Odor: '*Mi bida y aids*' (1993) die gedichten in het Papiaments en Nederlands bevatten en Eduardo N. Curet: '*Abrojos*' (1994) die geheel in het Spaans is. Frank Williams publiceerde een Engels-Papiamentstalige gedichtenbundel '*Antología di Cariño*' (1993) en twee verzamelingen met korte verhalen: '*Regalo di fantasia*' (1989) en '*Alma transparente*' (1994).

Ook op niet-literair gebied wordt er in eigen beheer gepubliceerd. Wim Koopmans, Errol Sjak-Shie en Glenn Thodé, die in 1994 afstudeerden aan de Universiteit van Aruba publiceerden hun scripties gezamenlijk onder de titel 'Milieu en ruimtelijke ordening in Aruba'.

Wie het financiële risico van het in eigen beheer niet kan of wil dragen, moet andere wegen zoeken. Zo'n mogelijkheid is bijvoorbeeld Fundini die eind 1994 de inleidingen van de op Aruba gehouden CLACSO-conferentie publiceerde: '*The future status of Aruba and the Netherlands Antilles*'.

De meest actieve publicist is ongetwijfeld *Diario*-redacteur Jossy Mansur. Hij publiceerde vorig jaar niet minder dan een dozijn sprookjesboeken in het Papiaments en gaf in 1995 al weer twee nieuwe omvangrijke werken uit: '*Evento-Historia y Personahe*' en '*Frasenan, dichonan y proverbionan famoso*'.

De Universiteit van Aruba geeft een reeks 'Arubaanse verkenningen' uit waarin tot nu toe zes nummers verschenen. Twee recente zijn die van David Kock & A.E. Hartevelt: 'Een eenvoudige strafzaak volgens het wetboek van Strafvordering van Aruba en de Nederlandse Antillen' en die van Renée van Aller over 'De slavernij in de kolonie Curaçao en onderhorigheden'.

De eerste officiële Arubaanse uitgeverij Charuba is sinds het midden van de jaren tachtig actief. Zij publiceerde in samenwerking met het Nederlandse Leopold jeugdboeken van Desiree Correa: 'Mosa's eiland', Josette Daal: 'Warwind', Frances Kelly: 'Wikikirikiki', en onder redactie van IPA-docente Joyce Pereira enkele vertalingen in het Papiaments van een drietal kinderboeken van Miep Diekmann: '*Nildo y e luna*', '*Jossy ta bira Indjan*' en '*Shon Carco*'.

Daarnaast gaf Charuba studies uit betreffende verschillende onderwerpen en vakgebieden, onder meer over politiek, milieu en literatuur. Ted Schouten beschreef in 'Boy, een Antilliaanse jongen in het Nederlands verzet' leven en dood van de bekende Arubaanse verzetsheld Boy Ecury. Recent verscheen een prentenboek dat in het Papiaments bewerkt werd door Eveline Ruiz-Croes: '*E Indjan chiki*'.

'Tien planten om de hoek' van Dirk Jan Boerwinkel is het eerste van een nieuwe reeks '*Edicio Educativo*' waarin Charuba in samenwerking met de afdeling Curriculum Ontwikkeling van directie Onderwijs korte studies zal publiceren uit de Arubaanse *herencia cultural*. Er staan nummers over de goudwinning, negentiende eeuwse slavernij en jeugdliteratuur op stapel.

Buiten de landsgrenzen wordt er sinds enkele jaren onder moederlandse paraplu gepubliceerd. Zo bracht Denis Henriquez zijn eerste Nederlandstalige roman 'Zuidstraat' in 1992 bij De Bezige Bij onder. Frances Kelly publiceerde haar tweede jeugdboek: 'Een reuze heksentoer' in 1988 bij Leopold, bij welke uitgever ook Richard Piternella zijn 'Niet huilen bij de zee' (1987) en in 1995 'Toch naar het carnaval' onderbracht.

Olga Orman's bewerking van Jos van Hest & Zheng Gu: '*E biaha largu pa Djeipei*' verscheen ter gelegenheid van het Arubaanse kinderboek- en filmfestival in oktober 1994 bij het Amsterdamse Kommunikatie- en Onderwijsprojekt ABC/KOM Op.

Werd er vroeger nog wel eens gezegd dat er op Aruba nauwelijks geschreven en in het geheel niet gepubliceerd werd, dan is dat iets van de verleden tijd. Aruba kreeg in 1993 zoveel aandacht op de Frankfurter Buchmesse dat het een jaar later opnieuw door de organisatie werd uitgenodigd deel te nemen. Wie in Nederland op de hoogte wil blijven omtrent recente publicaties van en over Aruba kan zich wenden tot Translanta (Transpôt van literatuur van de Nederlandse Antillen en Aruba), postbus 1095, 9701 BB Groningen.